

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2017

**REKENINGKUNDE
RIGLYNE VIR MERK
(MEMORANDUM)**

PUNTE: 300

ALGEMENE BEGINSELS:

- 1 Waar bewerkings gevra word, ken volpunte toe vir die korrekte finale antwoord. Indien die antwoord verkeerd is, merk die bewerkings. Indien 'n bewerkingsbedrag gegee word as die finale antwoord, ken punte toe vir die relevante bewerkings (Inkomstestaat), maar geen metodepunte vir die antwoord nie.
- 2 Metodepunte word as volg aangedui: ☒.
  - In die berekeninge en finale totale moet ten minste een deel korrek wees om die metodepunt te kan verdien. By totale moet die bewerking en die redelike moontlikheid van die antwoord gekontroleer word voordat die punt toegeken word.
  - In gevalle waar antwoorde van vorige vrae gebruik moet word, kontroleer of die bedrag korrek oorgedra is.
  - Tensy dit anders aangedui word, moet die positiewe of negatiewe effek van enige bedrag in ag geneem word om die punte te kan toeken. Indien geen teken (+/-) of hakie voorsien word nie moet die bedrae as positief aanvaar word.
  - Wanneer metodepunte toegeken word, moet u seker maak dat volpunte nie toegeken word aan enige item wat gedeeltelik verkeerd was nie.
- 3 Vir vrae waar verduidelikings en kommentaar (2 punte of meer), gevra word, moet deelpunte toegeken word. 'n Goeie verduideliking sal gewoonlik die korrekte antwoord gee en dit verduidelik. Wees bedag op kandidate wat geldige antwoorde buite die memorandum gee en op verskillende maniere dieselfde ding sê. Hierdie merkglyne het slegs voorgestelde antwoorde.
- 4 Waar leerders gepenaliseer word (vir vreemde items, misplaaste items, ontbrekende besonderhede, ens.) kan die punte vir daardie afdeling nie negatief wees nie. Die penalisering moet langs die relevante vraag aangedui word, waar van toepassing.
- 5 Van nasieners word verwag om deur die vraestel te werk en hul antwoorde met die riglyne te vergelyk voor hulle begin merk. Maak die nodige aanpassings, waar nodig, terwyl u steeds binne die raamwerk van die punttoekenning bly.

Hierdie memorandum bestaan uit 14 bladsye.

VRAAG 1: REKONSILIASIES EN INTERNE BEHEER**1.1 Waar of Onwaar**

1.1.1	Waar ✓
1.1.2	Onwaar ✓
1.1.3	Onwaar ✓
1.1.4	Waar ✓

4

1.2 Bankrekonsiliasie**ITEMS EN BEDRAE WAT IN DIE KOJ EN KBJ AANGETEKEN MOET WORD**

1.2.1	KOJ
ITEM	BEDRAG
C	5 000 ✓
D	8 000 ✓✓
H	900 ✓✓
L	3 000 ✓✓

1.2.2	KBJ
ITEM	BEDRAG
E	540 ✓
F	200 ✓
G	2 000 ✓✓
K	15 000 ✓✓

13

1.2.3 BANKREKONSILIASIESTAAT OP 30 SEPTEMBER 2017

	DEBIET	KREDIET
Kt saldo volgens bankstaat		45 000 ✓
Krediteer deposito's nog nie aangeteken (3 000 ✓ + 29 000 ✓)		32 000 (2 punte)
Debiteer uitstaande tjeks Nr. 8447	11 500 ✓✓	
Nr. 8520	19 000 ✓	
Nr. 8524	15 000 ✓	
Dt saldo volgens bankrekening	31 500 ☑ Balanserende bedrag	
- 1 (Maks -2) vir besonderhede verkeerd/uitgelaat	77 000 ☑	77 000 ☑

10

1.3 Debiteurerekonsiliasie

1.3.1 Verduidelik waarom die saldo van die Debiteurkontrolerekening en die totaal van die Debiteurelys dieselfde behoort te wees.

Geldige verduideliking ✓✓ (deelpunte vir onvolledige antwoorde)

Die Debiteurkontrolerekening is 'n opsomming van al die debiteure-inligting wat oorgeboek is vanaf die verskillende joernale. Die Debiteurelys is die oorboeking na die individuele debiteure se rekeninge vanaf dieselfde joernale.

2

1.3.2 Verbeter die Debiteurelys

DEBITEUR	BEWERKINGS		SALDO	
A. Santos	12 560	– 1 560 ✓✓ 780 x 2 (1 punt elk)	11 000	✓*
B. Deepak	9 840	+ 4000 ✓	13 840	✓*
C. Mellissa	7 660	– 3 500 ✓	4 160	✓*
D. Rossie	11 400	+ 3 500 ✓ – 1 250 ✓	13 650	✓*

10

1.3.3 • Verduidelik 30-dae-krediettermyn

Verduideliking ✓✓

Debiteure word 30 dae toegelaat om hul rekeninge te betaal voor enige stappe gedoen word vir invordering.

2

- **Wat behoort die kredietbestuurder te doen om te verseker dat slegs betroubare persone toegelaat word om goedere op krediet te koop? Gee TWEE punte.**

Enige TWEE volledige geldige verduidelikings ✓✓ ✓✓ (deelpunte vir onvolledige,/kort antwoorde)

- Kontroleer aansoekvorms – gaan persoonlike besonderhede soos adres, kontaknommers en indiensnemingsgeskiedenis deeglik na.
- Kontroleer salarisse om te sien of aansoeker skuld kan bekostig.
- Kontroleer kredietgeskiedenis en verwysings vir kredietwaardigheid.
- Bankstate/bankbesonderhede om rekeningbesonderhede te verifieer.
- Opsomming van maandelikse begroting om krediet te beheer volgens die Nasionale Kredietverleningswet (NCA).

4

VRAAG 1

45

VRAAG 2: VENNOOTSKAPPE – FINANSIËLE STATE**2.1 PB WINKELS****INKOMSTESTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 28 FEBRUARIE 2017**

	Verkope		993 250	✓
	Koste van verkope		(685 000)	✓
	Bruto wins		308 250	✓
	Ander inkomstes	bewerking	166 750	☑
	Kommissie-inkomste		58 545	
	Huurinkomste (117 250 ✓ – 9 625 ✓✓)		107 625	☑*
	Voorsiening vir oninbare skuld aansuiwering (5 440 – 4 860)		580	✓☑*
11	Bruto bedryfsinkomste	bewerking (+)	475 000	☑
	Bedryfsuitgawes	bewerking	(144 865)	☑
	Salarisse en lone		45 000	
	Waardevermindering		17 150	✓
	Versekering (25 665 ✓ – 1 455 ✓✓)		24 210	☑*
	Verpakkingsmateriaal (19 710 ✓ – 3 600 ✓)		16 110	✓
	Water en elektrisiteit (32 180 ✓ + 2 150 ✓)		34 330	✓
	Handelsvoorraadtekort (133 390 – 130 540)		2 850	✓☑*
15	Diverse uitgawes	(balanserende bedrag)	5 215	☑
	Bedryfswins	Wins voor Rente uitg. – Rente ink	330 135	☑
	Rente inkomste (14 850 + 4 950)		19 800	✓✓
	Wins voor rente-uitgawes	(Netto wins + Rente uitg.)	349 935	☑
	Rente uitgawes (327 000 ✓ – 288 200 ✓)		(38 800)	☑*
7	Netto wins vir die jaar		311 135	

*een deel korrek
-1 (maks -2) vir vreemde items

2.2.1 **NOTA VIR KAPITAAL**Mag
gekombi-
neer word

	PINKY	BRIAN	TOTAAL
Openingsaldo <small>Bewerking</small>	240 000 ☒ *	360 000 ☒ *	600 000 ☒ *
Addisionele kapitaal	40 000 ☒		40 000
Vermindering van kapitaal		(10 000) ☒	(10 000)
Sluitingsaldo	280 000 ☒	350 000 ☒	630 000 ☒

8

2.2.2 **NOTA VIR PRIVAATREKENINGE**

*(verwys na bewerkings aan die einde van die bladsy om deelpunte toe te ken).

Aanvaar alternatiewe aanbieding/volgorde. Misplaaste items (-1 elk). Ken metode-punte toe.

	PINKY	BRIAN	TOTAAL
Salarisse	116 235 ☒ ☒ ☒ *	95 940 ☒ ☒ *	212 175
Rente op kapitaal	21 600 ☒ ☒ *	28 200 ☒ ☒ *	49 800
Bonus	19 865 ☒ ☒		19 865
Totale primêre verdeling	157 700	124 140	281 840 ☒
Finale verdeling van wins	13 020 ☒	16 275 ☒	29 295 ☒
Netto wins vir die jaar	170 720	140 415	311 135 ☒
Onttrekkings	(31 889) ☒ ☒ *	(62 503) ☒ ☒ *	(94 392) ☒
Behoue inkomste	138 831	77 912	216 743 ☒
Openingsaldo	22 369 ☒	(32 412) ☒	(10 043) ☒
Sluitingsaldo	161 200 ☒	45 500 ☒	206 700 ☒

28

Toets bewerking vir al die ander metode-punte

2.3.1 **Gee TWEE redes om te verduidelik waarom hy so voel. Gee in elke geval relevante syfers om jou kommentaar te staaf.**Enige TWEE volledige, geldige redes ☒☒ ☒☒ (deelpunte vir onvolledige, kort antwoorde)

- Hy het 'n debietsaldo op sy Privaatrekening gehad, (R32 412).
- Baie hoë onttrekkings, R62 503.
- Hy het sy kapitaalbydrae verminder, R10 000 (alhoewel hy steeds die hoof vennoot is).

4

2.3.2 **Gee EEN voorstel wat die vennootskap kan gebruik om die probleem wat deur Pinky geopper is, aan te spreek.**Enige EEN voorstel ☒☒

- Hersien die vennootskapsooreenkomste.
- Stel limiete vir onttrekkings.

2

Salarisse (113 400 + 2 835); (93 600 + 2 340)
 Rente op kapitaal (4 800 + 16 800); (7 200 + 21 000)

Aandeel in wins: 29 295 x 4/9 en x 5/9
 Onttrekkings (26 409 + 5 480); (57 403 + 5 100)

VRAAG 2**75**

VRAAG 3: VENNOOTSKAPPE – FINANSIËLE STATE EN VERTOLKING**3.1 Laat pas begrippe**

3.1.1	D ✓
3.1.2	E ✓
3.1.3	A ✓
3.1.4	C ✓

4

3.2 MP HANDELAARS**3.2.1 Bereken die volgende:**

BEWERKINGS	ANTWOORD
• Winsopslag persentasie op kosprys $\frac{1\,677\,000 \checkmark}{(4\,257\,000 - 1\,677\,000)} \times 100$ $2\,580\,000 \checkmark \checkmark$	65% ☒ Een deel korrek
• Persentasie bedryfsuitgawes op verkope $\frac{1\,064\,250 \checkmark}{4\,257\,000 \checkmark} \times 100$	25% ☒ Een deel korrek
• Totale verdienste van Monty $720\,000 \checkmark - 338\,580 \checkmark \checkmark$ $(279\,570 + 59\,010)$	381 420 ☒ Een deel korrek
• Die persentasie opbrengs verdien deur Python (van bo of van gegewe inligting) $\frac{(279\,570 + 59\,010) \checkmark}{\frac{1}{2} \checkmark (281\,000 \checkmark + 384\,580 \checkmark)} \times 100$	102% ☒ Een deel korrek
• Die skuld/ekwiteitsverhouding vir 2017 $742\,380 \checkmark : 1\,237\,300 \checkmark$	0,6 : 1 ☒ Een deel korrek

4

3

4

5

3

3.2.2

Lewer kommentaar oor die likiditeit van die besigheid. In jou antwoord moet jy TWEE finansiële aanwysers (met syfers) aanhaal en verduidelik.

Finansiële aanwysers (met syfers) ✓ ✓
Kommentaar ✓✓

Die bedryfsverhouding het verbeter van 1,2 : 1 tot 1,4 : 1
Die vuurproefverhouding het verbeter van 0,7 : 1 tot 0,8 : 1

Die besigheid ondervind likiditeitsprobleme – hulle het nie genoeg kontant om hul korttermyn verpligtinge na te kom nie. Dit is ook duidelik dat voorraadopbouing plaasvind.

4

3.2.3

Het die vennote reg opgetree deur die lening te verhoog? Verduidelik. Haal TWEE finansiële aanwysers, met syfers, aan in jou verduideliking.

Ja/Nee ✓
Finansiële aanwyser met syfers ✓ ✓
Verduideliking ✓

Die skuld/ekwiteitsverhouding het verander van 0,1 : 1 tot 0,6 : 1 (verwys na 3.2.1)
Die besigheid maak meer gebruik van geleende kapitaal (lenings).
Die verbetering in die opbrengs op kapitaal aangewend (43% tot 69%), toon dat die besigheid effektief gebruik maak van die lening om die winsgewendheid te verbeter.
Rente op lening is 13% - positiewe hefboomeffek

4

3.2.4

Monty is nie tevrede met die opbrengs op sy belegging nie. Verduidelik waarom jy dink hy so voel. Haal syfers aan.

Finansiële aanwyser met syfers ✓✓
Verduideliking ✓✓

Monty se opbrengs het verbeter van 46% tot 54%.
Python se opbrengs het verbeter van 81% tot 102%.

Hy is waarskynlik ontevrede omdat sy opbrengs amper ½ van Python s'n (53%) is. Dit was die vorige jaar dieselfde (57%).
Hy is die vennoot wat die meeste kapitaal bygedra het (650 000 : 325 000).
Hy bestuur sy Privaatrekening beter. (202 720 : 59 580).

4

VRAAG 3

35

VRAAG 4: BEGROTINGS EN KLUBS**4.1.1 Noem EEN verskil tussen 'n Kontantbegroting en 'n Geprojekteerde Inkomstestaat.**

Enige geldige verskil ✓✓ (moet inligting oor beide bevat)

- 'n Kontantbegroting fokus op kontantontvangstes en kontantbetalings. Dit toon die surplus/tekort kontant en die kontantsaldo's vir die begrote periode.
- 'n Geprojekteerde Inkomstestaat fokus op inkomstes en uitgawes vir die begrote periode en gee 'n projeksie van die verwagte wins of verlies. Dit bevat slegs nominale rekeninge, kontant en nie-kontant items en neem aansuiwerings in ag.

2

4.1.2 Gee TWEE items wat nie in 'n Kontantbegroting sal verskyn nie.

Enige TWEE voorbeelde van nie-kontant items ✓ ✓

Waardevermindering; Oninbare skuld; Korting toegestaan; Korting ontvang; Onttrekking van voorraad, ens.

2

4.1.3 Verduidelik waarom 'n besigheid die werklike bedrae ontvang of betaal met die begrote bedrae sal vergelyk.

Enige geldige verduideliking ✓✓

- Help om betalings te beheer (bestuur van kontant).
- Bestuur kan korrektiewe maatreëls instel om verskille aan te spreek.
- Wanbestuur en bedrog kan blootgelê word.

2

4.2 Thabo se Gimnasium**4.2.1 Debiteure-invorderingskedule**

MAANDE	KREDIET VERKOPE	NOVEMBER	DESEMBER
Oktober	28 500	10 830	
November	30 000	18 000 ✓✓	11 400 ✓✓
Desember	45 000 ✓✓		27 000 60% van kredietverkope ✓☑
Kontant van debiteure <small>bewerking</small>		28 830 ☑	38 400 ☑

10

4.2.2 Kontantbegroting vir die begrotingsperiode wat eindig op 31 Desember 2017

ONTVANGSTES	NOVEMBER	DESEMBER
Kontant verkope	70 000	105 000 ✓✓
Kontant van debteure <small>verwys na 4.2.1</small>	28 830 ☒	38 400 ☒
Fooi-inkomste (gimnasium lede)	33 600	42 000 ✓✓
Huurinkomste	9 850 ✓✓	10 638
Lening: Thabo Snr	80 000	0
9 TOTALE ONTVANGSTES <small>bewerking</small>	222 280 ☒	196 038
BETALINGS		
Betalings aan krediteure (vir voorraad)	52 200 ✓✓	55 800 ✓✓
Salarisse en lone	24 000	25 800
Persoonlike afrigters (fooie)	21 400	29 960 ✓✓
Skoonmaakmiddels	4 500	4 500
Telefoon	5 000	5 000
Onderhoud van toerusting	13 000	16 280
Aankoop van nuwe toerusting	82 000 ✓✓	0
Paaient op lening (rente ingesluit)	0	6 000 ✓✓
12 Diverse uitgawes	12 250 ✓✓	18 375
TOTALE BETALINGS <small>bewerking</small>	214 350 ☒	161 715 ☒
SURPLUS/TEKORT <small>bewerking; afgetrek</small>	7 930 ☒	34 323 ☒
OPENINGSALDO VAN BANK	(6 930)	1 000 ☒ <small>Nov sluitingsaldo</small>
7 SLUITINGSALDO VAN BANK <small>bewerking</small>	1 000 ☒	35 323 ☒

28

4.2.3 Bereken die persentasie verhoging in salarisse en lone.

$$\frac{25\,800 - 24\,000}{24\,000} \times 100 = 7,5\% \quad \text{✓} \quad \text{een deel korrek}$$

3

Verduidelik waarom die werkers met hierdie verhoging tevrede/nie tevrede nie, behoort te wees.

Enige geldige verduideliking ✓✓

- 'n Billike verhoging – groter as inflasiekoers.
- Die besigheid kon werkers 'n verhoging gee ten spyte van die lae banksaldo.

2

4.2.4

REDE VIR KOMMER ✓ ✓ ✓	ADVIES ✓ ✓ ✓
Fooi-inkomste: <ul style="list-style-type: none"> Die klub kon nie al die ledegeld van lede invorder nie. Slegs 56 van die 80 lede het hul ledegeld betaal. 30% van lede het nie betaal nie. 	Verbeter die invorderingsbeleid. Bied beloning aan vir vroeë betaling. Moenie lede toelaat om fasiliteite te gebruik indien hul ledegeld nie betaal is nie.
Telefoon: <ul style="list-style-type: none"> Meer as begrote bedrag is spandeer. (te min is begroot) Nie goed beheer nie. 	Onderzoek die gebruik van telefoon. Kyk uit vir misbruik en verbeter dit. Interne beheer soos gebruik van kodes en "pin"-nommers. Begroot meer realisties indien nodig.
Onderhoud: oefentoerusting <ul style="list-style-type: none"> Te min spandeer (te veel begroot). Het nie die begroting effektief aangewend nie. Nagelaat om die nodige onderhoud te doen. 	Onderzoek die kontrak vir onderhoud. Nie raadsaam om onderhoud af te skeep nie, aangesien defekte toerusting tot beserings van lede kan lei, wat dan die besigheid kan dagvaar. Effektiewe onderhoud moet gedoen word om die leeftyd van toerusting te verleng.

6

4.3 SPORTKLUBS

**ALGEMENE GROOTBOEK VAN MBIZANA SOSIALE KLUB
LEDEGELDREKENING**

2016 Jan	1	Opgelope inkomste	4 800 ✓	2016 Jan	1	Vooruitontvange inkomste	1 800 ✓
Des	31	Vooruitontvange inkomste	600 ✓	Des	31	Bank	43 900 ✓✓
		Inkomste en Uitgawe (47 700 ✓ + 2 800 ✓ + 900 ✓)	51 400 ☑*			Ledegeld afgeskryf (4 800 – 1 200)	3 600 ✓✓
		Bank (terugbetaling)	900 ✓			Herstelwerk en onderhoud	1 200 ✓
			* een deel korrek			Opgelope inkomste Balanserende bedrag	7 200 ☑
			57 700 ✓				57 700
		-1 vir verkeerde datums				-1 (maks -2) vir verkeerde of geen besonderhede	

15

VRAAG 4

70

VRAAG 5: KOSTEBEREKENINGE**5.1 Laat pas begrippe**

5.1.1	C ✓
5.1.2	E ✓
5.1.3	D ✓
5.1.4	B ✓

4

5.2.1 FABRIEKSBOKOSTE

	R
Fabrieksvoorman en skoonmakers 148 800 ✓ + 62 200 ✓ + 23 210 ✓	234 210 ☑*
Verbruiksgoedere vir fabriek (45 300 – 2 300)	43 000 ✓✓
Huuruitgawe (92 400 x ²⁶⁰ / ₃₆₄)	66 000 ✓✓
Water en elektrisiteit (83 280 x 65%)	54 132 ✓✓
Versekering (15 400 x 90%)/2	6 930 ✓✓
Diverse uitgawes (17 776/2)	8 888 ✓✓
Waardevermindering	51 840 ✓
Aanvaar alternatiewe rekeningname en bewerkings * een deel korrek	465 000 ☑*

16

5.2.2 ALGEMENE GROOTBOEK VAN PEFFERVILLE VERVAARDIGERS**GOEDERE IN BEWERKINGVOORRAADREKENING**

2016 Maart	1	Saldo	a/b	24 270	2017 Feb	28	Klaar produktevoorraad Balanserende bedrag		1 740 000 ☑
2017 Feb	28	Direkte grondstofkoste		562 000 ✓			Saldo	o/b	25 000 ✓
		Direkte arbeidskoste (643 000 ✓ + 70 730 ✓)		713 730 ☑*					
		Fabrieksbokoste		465 000 ☑ 5.2.1					
				1 765 000					1 765 000
Maart	1	Saldo	a/b	25 000 ☑*	* een deel korrek				

KLAAR-PRODUKTE VOORRAADREKENING

8

2016 Maart	1	Saldo	a/b	38 000 ✓	2017 Feb	28	Koste van verkope (2 752 000 x 100/160) een deel korrek		1 720 000 ✓☑
2017 Feb	28	Goedere-in-bewerking Verwys na G in B rek		1 740 000 ☑			Saldo	o/b	58 000 ✓
				1 778 000					1 778 000
Maart	1	Saldo	a/b	58 000					

5

5.3 SaSa Meubeleerders

5.3.1 Gee EEN verskil tussen 'n vaste koste en 'n veranderlike koste.

Enige geldige verskil ✓✓

- 'n Vaste koste: Bly na verwagting dieselfde en word nie beïnvloed deur die vlak van produksie nie.
- 'n Veranderlike koste: Hierdie koste verander na gelang van die aantal eenhede vervaardig en verkoop.

2

5.3.2 Bereken die aantal plastiek kroeg stoele wat die besigheid moet vervaardig om gelyk te breek.

$$\frac{1\,080\,400}{817\,600 \checkmark + 262\,800 \checkmark} = 27\,010 \text{ eenhede } \checkmark \text{ een deel korrek}$$

$$\frac{155 \checkmark - 115 \checkmark}{40}$$

5

5.3.3 • Lewer kommentaar oor die gelykbreekpunt bereken in VRAAG 5.3.2 en die vlak van produksie wat behaal is.

Geldige kommentaar wat gelykbreekpunt vergelyk met eenhede vervaardig ✓✓ Syfers ✓

Die besigheid behoort tevrede te wees aangesien hulle meer geproduseer het as die gelykbreekpunt.

(29 200 – 27 010) 2 190 eenhede

Merk op grond van die antwoord in 5.3.2.

3

• Watter advies sou jy vir SaSa gee ten opsigte van die toekoms? Gee EEN punt.

Geldige punt ✓✓

- Probeer om produksie te verhoog om sodoende winsgewendheid te verhoog.
- Probeer veranderlike koste beheer om koste van produksie te verlaag.
- Soek goedkoper verskaffers van grondstowwe.
- Adverteer meer.

2

VRAAG 5

45

VRAAG 6: VASTE BATES EN PROBLEEMOPLOSSING

6.1.1

ALGEMENE GROOTBOEK VAN PITT HANDELAARS**BATEVERKOPEREKENING**

2016 Des	1	Toerusting ✓		142 000 ✓	2016 Des	1	Opgehoopte waardevermindering op toerusting ✓ (142 000 – 77 248)		64 752 ✓☑*
							Krediteurekontrole ✓ Balanserende bedrag		56 300 ☑
							Verlies met verkoop van bate ✓		20 948 ✓
				142 000					142 000
									* een deel korrek

9

6.1.2 Bereken die volgende:

BEWERKINGS	ANTWOORD
(i) Addisionele grond en geboue 1 860 000 – 1 500 000	360 000 ✓☑ een deel korrek
(ii) Opgehoopte waardevermindering op voertuie 740 000 – 250 000	490 000 ✓☑ een deel korrek
(iii) Addisionele voertuie 1 070 000 – 740 000	330 000 ✓☑ een deel korrek
(iv) Totale waardevermindering op voertuie (iii) hierbo $330\,000 \text{ ☑} \times 15\% \times \frac{4}{12} \checkmark = 16\,500 \text{ ☑}$ een deel korrek $740\,000 \times 15\% = 111\,000 \checkmark\checkmark$	127 500 ☑ een deel korrek

6

6.2

6.2.1 IDENTIFISEER EEN PROBLEEM ✓✓✓ HAAL SYFERS AAN ✓ ✓ ✓	6.2.2 GEE 'N GELDIGE OPLOSSING ✓ ✓ ✓
TAXI 1: Is oud – in 1997 gekoop (20 jaar) Waarde is reeds ten volle afgeskryf – het 'n boekwaarde van R1 Hoë brandstof-en herstelkoste: R7,20/km 60% van inkomste	Vervang hierdie voertuig Gee die nuwe voertuig vir hierdie bestuurder Gebruik hierdie voertuig vir kort ritte
TAXI 2: R30 000 van ritgelde is nie ingehandig nie Brandstof en herstelkoste is 45% van inkomste	Monitor daaglikse ontvangstes gereeld Ontvangstes van ritgelde moet daaglik inbetaal word Trek tekorte af van bestuurders se salaris Dissiplinêre verhoor
TAXI 3: Nuwe voertuig – slegs 26 720km afgelê 32% van Taxi 1 en 50% van Taxi 2	Ondersoek die rede vir die min ritte Bestuurder was dalk met verlof/ dalk besig met bedrieglike transaksies Gee hierdie voertuig vir 'n bestuurder wat meer hardwerkend is

9

VRAAG 6

30

TOTAAL: 300